

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 6, NO 11, STIP, 2021

ГОД. VI, БР. 11
ШТИП, 2021

VOL. VI, NO 11
STIP, 2021

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. 6, Бр. 11
Штип, 2021**

**Vol. 6, No 11
Stip, 2021**

**PALMK, VOL 6, NO 11, STIP, 2021
DOI:**

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, N. Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, N. Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. факс 201
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

- 11 СЕЌАВАЊЕ: проф. д-р Виолета Димова,**
прв декан на Филолошкиот факултет во Штип
IN MEMORIAM: prof. Violeta Dimova,
the first Dean of the Faculty of Philology in Stip
- 29 ПРЕДГОВОР (ОД „ПАЛИМПСЕСТ“ БР. 1)**
Проф. д-р Виолета Димова, прв декан на Филолошкиот факултет во Штип
FOREWORD (FROM “PALIMPSEST” NO 1)
Prof. Violeta Dimova, the first Dean of the Faculty of Philology in Stip
- ЈАЗИК / LANGUAGE**
- 33 Виолета Јанушева**
СЕМАНТИЧКИ ФОРМУЛИ ЗА ИЗРАЗУВАЊЕ НА ЛОГИЧКИТЕ ПЕРСОНАЛНИ
ПЕРИФРАЗИ ВО МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК
Violeta Janusheva
SEMANTIC FORMULAS FOR EXPRESSING LOGICAL PERSONAL PERIPHRASES
IN THE MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE
- 47 Öztürk Emiroğlu**
YENİ LİSAN VE ÖMER SEYFETTİN
Öztürk Emiroğlu
CONTEMPORARY LANGUAGE AND ÖMER SEYFETTİN
- 59 Federica Ambroso**
JEUX DE MOTS ET EN JEUX DE LA TRADUCTION: *ΜΟΙΡΑΙΟΙ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΙ*
DE PETROS MARTINIDIS EN FRANÇAIS ET EN ITALIEN
Federica Ambroso
PUNS AND TRANSLATION CHALLENGES: *ΜΟΙΡΑΙΟΙ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΙ* BY
PETROS MARTINIDIS IN FRENCH AND IN ITALIAN
- 73 Емилија Тасева, Билјана Ивановска**
МЕТАФОРИЧНИ КОНЦЕПТИ КАЈ СОМАТИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКАТА И ВО
МАКЕДОНСКАТА ФРАЗЕОЛОГИЈА
Emilija Taseva, Biljana Ivanovska
METAPHORICAL CONCEPTS OF SOMATIC EXPRESSIONS IN GERMAN AND
MACEDONIAN PHRASEOLOGY
- 85 Марија Гркова**
МНОЖИНСКИТЕ ФОРМИ НА ИМЕНКИТЕ ОД МАШКИ РОД ВО
МАКЕДОНСКИОТ И ВО СРПСКИОТ ЈАЗИК
Marija Grkova
THE MASCULINE NOUNS IN MACEDONIAN AND SERBIAN LANGUAGE

- 95 Лилјана Макаријоска**
ЈАЗИЧНИОТ ИЗРАЗ НА ПЕТРЕ БИЦЕВСКИ
Liljana Makarijoska
LINGUISTIC EXPRESSION OF PETRE BICEVSKI
- 109 Марија Карадаковска**
ТЕОРИИ ЗА ЗАЕМАЊЕТО, ВИДОВИ ЗАЕМКА И
АДАПТАЦИЈА НА ЗАЕМКИТЕ
Marija Karadakovska
THEORIES OF BORROWING, LOANWORD TYPOLOGY
AND LOANWORD ADAPTATION
- КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE**
- 125 Dijana Tica, Emir Muhić, Željka Babić**
PRESENTATION OF PANDEMICS IN LITERATURE
- 135 Mariantonio Tramite**
CELL-PHONE NOVELS: UN PUNTO DI VISTA LINGUISTICO-LETTERARIO
(E SOCIO-CULTURALE) DIETRO IL FENOMENO DEI ROMANZI SU
CELLULARE IN ITALIA
Mariantonia Tramite
CELL-PHONE NOVELS: A LINGUISTIC AND LITERARY
(AND SOCIO-CULTURAL) POINT OF VIEW BEHIND THE
PHENOMENON OF MOBILE NOVELS IN ITALY
- 147 Бобан Перески, Ранко Младеноски**
МЕТАФОРАТА ВО РОМАНОТ „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“
ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Boban Pereski, Ranko Mladenoski
THE METAPHOR IN THE NOVEL “THE MATHEMATICIAN’S DAUGHTER”
BY VENKO ANDONOVSKI
- 161 Нина Анастасова-Шкрињариќ**
МИТОЛОГИЗАЦИЈА НА АСТРОФЕНОМЕНИТЕ
(АРХЕОАСТРОНОМСКИ И ЕТНОАСТРОНОМСКИ ДЕКОДИРАЊА
НА СЛОВЕНСКИ МИТОВИ ВРЗ ГРАЃА ОД ЗАПИСИТЕ НА СЕРПЕНКОВ)
Nina Anastasova-Shkrinjarik
MYTHOLOGISATION OF ASTROPHENOMENA (ARCHAEOASTRONOMIC
AND ETHNO-ASTRONOMICAL DECODING OF SLAVIC MYTHS IN
SERPENKOV’S FOLKLORE MATERIAL)
- 171 Ана Витанова-Рингачева**
БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ И ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА КАКО МОТИВИ ВО
НАРОДНИТЕ ПЕСНИ ОД СТРУМИЦА И СТРУМИЧКО
Ana Vitanova-Ringaceva
THE BALKAN WARS AND THE FIRST WORLD WAR AS MOTIFS IN THE FOLK
SONGS FROM STRUMICA AND STRUMICA REGION

- 183 Славчо Ковилоски**
РАСКАЖУВАЧКОТО ПЕРО НА МАРИЈА ЗРНЕВА
Slavcho Koviloski
MARIJA ZRNEVA'S STORYTELLING PEN
- 191 Иван Антоновски**
МИНИ-ЕСЕЈОТ КАКО ФОРМА ВО ЕСЕИСТИЧКИОТ ОПУС
НА ГОРАН СТЕФАНОВСКИ
Ivan Antonovski
MINI-ESSAY AS A FORM IN GORAN STEFANOVSKI'S ESSAYISTIC WORKS
- КУЛТУРА / CULTURE**
- 203 Жарко Миленич**
ПЕРЕВОД С ЯЗЫКА ЛИТЕРАТУРЫ НА ЯЗЫК ФИЛЬМА
НА ПРИМЕРЕ «СТАЛКЕРА» АНДРЕЯ ТАРКОВСКОГО
Zarko Milenic
TRANSLATION FROM THE LANGUAGE OF THE LITERATURE
TO THE LANGUAGE OF THE FILM ON THE EXAMPLE
OF "STALKER" BY ANDREY TARKOVSKY
- 211 Sunčana Tuksar, Mauro Dujmović**
"THE ACCIDENTAL TOURIST" IN THE CONTEXT OF ZOOMED-IN
IMAGES IN THE MULTIMODAL INTERPERSONAL VIDEO COMMUNICATION
- 227 Екатерина Намичева, Петар Намичев**
КУЛТУРНА ОДРЖЛИВОСТ И АРХИТЕКТОНСКО НАСЛЕДСТВО
Ekaterina Namicheva, Petar Namichev
CULTURAL SUSTAINABILITY AND ARCHITECTURAL HERITAGE
- 241 Mariya Leontik**
KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TÜRKOLJİ
ÇALIŞMALARININ GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ KURUMLAR
Marija Leontik
TURKOLOGICAL RESEARCH IN THE INSTITUTIONS OF THE
REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
- 251 Rabia Ruşid**
DOĞU MAKEDONYA'DA BULUNAN DELİKLİ TAŞ ETRAFINDAKİ
İNANIŞ VE UYGULAMALAR
Rabia Ruşid
BELIEFS AND RITUALS IN THE KAMNIK CANYON IN EASTERN MACEDONIA
- МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY**
- 261 Milena Sazdovska-Pigulovska**
ORGANIZATION OF ONLINE LANGUAGE AND TRANSLATION TEACHING AND
EXAMINATION IN TIMES OF COVID-19

- 273 François Schmitt**
QUELLES APPROCHES DIDACTIQUES POUR LA
COMPOSANTE SOCIOCULTURELLE DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE ?
François Schmitt
WHAT DIDACTIC APPROACHES FOR THE SOCIOCULTURAL
CONTENT TO TEACHING FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE?

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 287 Билјана Ивановска**
ОСВРТ КОН КНИГАТА „ПРАГМАТИКА: ЈАЗИК И КОМУНИКАЦИЈА“
Biljana Ivanovska
REVIEW OF THE BOOK “PRAGMATICS: LANGUAGE AND COMMUNICATION”

- 291 Ранко Младеноски, Бобан Перески**
ЛАБИРИНТ ОД КНИЖЕВНА ФИКЦИЈА И ЖИВОТНА СТВАРНОСТ
Ranko Mladenoski, Boban Pereski
A LABYRINTH OF LITERARY FICTION AND LIFE REALITY

- 299 Марина Мијаковска**
„КОМПЈУТЕРСКА ПОЕЗИЈА“ ВО ЕРАТА НА МАС-МЕДИУМИТЕ
Marina Mijakovska
“COMPUTER POETRY” IN THE MASS MEDIA ERA

ДОДАТОК / APPENDIX

- 307 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ**
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

МЕТАФОРИЧНИ КОНЦЕПТИ КАЈ СОМАТИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКАТА И ВО МАКЕДОНСКАТА ФРАЗЕОЛОГИЈА

Емилија Тасева

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
emilijataseva1@gmail.com

Билјана Ивановска

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Апстракт: Со овој труд се обидуваме да претставиме одредени фразеолошки изрази кои во својот состав како главна компонента содржат делови од човековото тело и со помош на споредбена анализа да ја објасниме нивната употреба во различни јазични опкружувања, пред сè, според метафоричниот концепт. И покрај големиот и богат избор на фразеологизми и фразеолошки изрази, се задржуваме на неколку соматизми кои според самата структура беа интересни за нашите анализи.

Анализата на фразеолошките изрази во двата јазика, македонскиот и германскиот, ја вршиме според класификацијата на фразеологизмите прикажана од Бергерова (2005) и во однос на степенот на еквивалентност според Браун и Кралман (1990). Подетално ќе се задржиме на деловите срце, глава и рака, а сè со цел да ги претставиме сличноста и разликите во употребата и значењето на одредени фразеологизми во македонскиот и во германскиот јазик. Анализираниите фразеологизми и фразеолошки изрази се ексцерпирани од одредени дела, романи, речници, дел од Библијата итн.

Клучни зборови: *соматизми, фразеолошки изрази, јазичен пар германско-македонски, метафорични концепти.*

1. Вовед

Целта на овој труд е да дадеме објаснување и дефинирање на соматизмите во германскиот и во македонскиот јазик, како и објаснување на нивната функција и употреба во одреден јазичен контекст во јазичниот пар германско-македонски. Ги дефинираме фразеологизмите и нивните карактеристики и вршиме споредбена анализа во именуваните јазични системи. Компаративната анализа се занимава не само со разликите на

јазиците кои се споредуваат туку и со нивните сличности, без разлика на тоа на кое јазично семејство припаѓаат анализираните јазични единици.

Фразеологијата е дел од лексикологијата, односно нејзина поддисциплина. Таа се занимава со проучување на фразеологизмите – зацврстените зборовни состави, нивната употреба и изразни можности. Фразеологизмот е зборовен состав што е лексички неделив, единствен според своето значење кој во речта се употребува во својство на готова зборовна единица (Бошковиќ & Илиевска, 2011, стр. 6). Употребата на фразите и фразеолошките изрази има за цел посликовито, впечатливо или експресивно изразување во јазичниот систем. Според Велјановска (2006, стр. 21), „фразеолошките изрази се неслободни зборовни состави кои не се создаваат во говорниот процес, туку се репродуцираат во готова форма која се зацврстува со долгата употреба. Составните компоненти на фразеолошките изрази покажуваат поголем или помал степен на десемантизација, така што значењето на фразеолошкиот израз не е соодветно со значењата на одделните компоненти што го сочинуваат“. Во Фразеолошкиот речник на македонскиот јазик Димитровски и Ширилов ги дефинираат фразеологизмите на следниов начин: „Фразеологизмите, според становиштето на повеќе светски, па и наши фразеолози, можеме да ги дефинираме како неслободни зборовни состави, секвенции, со значенски карактер, кои исклучиво како непроменлива целост и како еквивалент на единствен збор, се репродуцираат, од една до друга генерација родени говорители од исто јазично подрачје, и тоа, пред сè, во актот на говорот, и во принцип содржат најмалку два полнозначни збора кои, како и секој друг збор, при говорењето или пишувањето, беспрекорно се вклопуваат во исказот со евидентна можност за вршење на синтаксичка функција во реченицата, при што барем едниот од нив задолжително упатува на семантичка метаморфоза“. (2003, стр. 2). Според Велковска (2002, стр. 7), фразеологизмите претставуваат „зборовни состави кои се наоѓаат во неслободни, постојани врски“. Во нашите анализи ние се ограничуваме на соматизмите (фразеологизми кои во својот состав содржат елемент кој покажува дел од човекоото тело како, на пример, глава, срце, рака и сл). Според Браун и Кралман (1990, стр. 74), под соматизми се подразбираат „Körper-Phraseologismen“ („телесни фразеологизми“, т.е. фразеологизми кои во својот состав содржат дел од човековото телото) како, на пример, „*jemandem die Augen öffnen*“ (некому да му се отворат очите), *für jemanden die Hand ins Feuer legen* (става рака во оган за некого) итн. Анализата на фразеологизмите според степенот на еквивалентност ја разгледуваме врз основа на Бергеровата класификација: 1) целосна еквивалентност; 2) делумна еквивалентност; 3) нулта еквивалентност; 4) семантичка еквивалентност; 5) лажни еквиваленти.

Во основата на голем дел од фразеолошките изрази лежи метафората. Тоа е семантичко изразно средство или стилска фигура чијашто цел е искажаниот збор да добие поинаква смисла. Метафората се служи со поединечни зборови или со зборовни групи чијашто семантика се разликува од првичното или

буквално (структурно идентично) значење на самиот збор или зборовна група како, на пример, *човек злато*. Во овој пример човекот се претставува како *злато*, предмет кој важи за скапоцен, многу вреден и бесценет. Истите тие значења се пренесуваат на човекот и со тоа се прикажува личност која е за некого скапоцена, многу вредна или бесценета. Аналогно на македонскиот јазик, во германскиот јазик се среќава лексемата *Schatz* чијашто употреба се манифестира преку значењето на личност којашто некому многу му значи и е бесценета. Притоа, конкретното/примарното значење на *Schatz* е богатство. Метафората е афективна, уметничка категорија на изразот, која настанува со проширување на значењето на зборот преку асоцијација по сличност на предметите. „Метафората е таква семантичка фигура со која во различни морфолошко-синтасички форми (именка, придавка, глагол, прилог), еден или група зборови се употребуваат во ним несвојствен склоп-контекст во кој е воспоставен однос на аналогичност или истоветност меѓу два инаку далечни/диспартни поима. За да се активира начелото на сличност неопходна е макар една заедничка црта, форма, функција, материја, карактер, боја и други својства“. (Кулавакова, 1984, стр. 110). Метафоричниот говор се карактеризира со експресивност, сликовитост, емотивност, естетика, што не е суштествена одлика на референцијалниот конвенционален говор. (Ташова, 2015, стр. 231).

2. Фразеологизми кои во себе ја содржат лексемата *срце*

Анализата на фразеолошките изрази во јазичниот пар германско-македонски ќе ја претставиме со помош на фразеолошките изрази кои во својот состав имаат елемент – дел од човековото тело и се наречени соматизми. Анализираниите фрази и фразеолошки изрази во поголем дел се извадоци од одредени дела од македонски драмски автори, потоа од романи, од речници, а дел од нив се ексцерпирани примери од Библијата. Според граматичкиот состав, фразеологизмите се делат на: фразеологизми кои имаат структура на реченица и кои може да бидат во вид на проста или сложена реченица или, пак, дел-реченица со сложената реченица, на пример *Село гори, баба се чешла*, и фразеологизми со структура на зборовна група/синтагма – кои може да имаат составни елементи од неколку зборовни групи како придавка и именка, именка и именка, придавка и придавка, број и именка и прилог и прилог.

Нашата анализа ја продолжуваме со фразеологизми кои имаат структура на зборовна група/синтагма и кои се целосни еквиваленти, односно и во двата јазика се усогласени на семантичко, структурно и лексичко ниво: фразата *Hand aufs Herz* преведена на македонски јазик гласи: *Рака на срце*. Значењето на овие две фрази, кое инаку е преносно и во двата јазика е исто, покажува дека станува збор за нешто кажано искрено, од срце. Употребата на оваа фраза, која во секојдневната комуникација меѓу луѓето е честа, има за цел навестување на соговорникот дека следното кое ќе биде кажано е

искрено, што можеби до некаде и асоцира на тоа дека исказот сам по себе е вистинит.

Последователно, подолу ќе ги објасниме следниве фразеологизми на македонски и на германски јазик инкорпорирани во реченична структура:

(1) *Da hüpf das Herz. Es gibt nichts Schöneres!*

(2) *Mein Herz hüpf und lacht.* (Beer 1957, стр. 77).

Пример од македонскиот јазик:

(3) *Желно ја впивав со очите пајажината од брчки околу нејзините клепки и, кога најпосле ја видов прекрасната сина боја на нејзините очи. Срцето ми потскокна.* (Бачиќ Алимпик, 2017, стр. 153.)

Во прилог прикажуваме уште еден пример со ист метафоричен концепт, каде истиот ефект е постигнат, но со друг глагол:

(4) *Уф, срцево ми игра од радост!* (Иљоски 2005, стр. 57).

Овие фразеолошки изрази во себе ја содржат компонентата *срце* и се со структура во вид на реченица. Во примерите (1) и (2) се искажува употреба на преносното значење каде срцето е претставено како средиште на чувствата. Емоциите што ги пренесува оваа лексема се изразени преку наведените глаголи: *скока*, *потскокна* и *игра* и се метафорично употребени, а тоа е искажано преку замена на зборови, односно преку нивна преносна употреба, заменети со глаголи кои симболизираат *среќа*, *радост*, *возбуда* или, пак, *задоволство*. Ваквата употребата се среќава во ситуации кога сакаме да ги потенцираме позитивните емоции како што и јасно се гледа од самите примери. Од друга страна, пак, постои можност за двојно толкување. Возбудата не укажува секогаш на позитивни емоции, може да се искористи и во спротивна ситуација каде постои состојба на возбуда предизвикана од непријатни чувства или настани. Во ДРМЈ дадени се повеќе значења на оваа лексема: 1) Централен орган на крвотокот, место на левата страна на градите под кое се наоѓа овој орган/ пример: *Срцето уште му чукаше. Се фати за срцето/*; 2) Срцето како орган и како средиште на чувствата/ примери: *Старецот немаше срце. Неговото срце ѝ припаѓаше само нејзе/*, со значење благородно, добро, весело срце; 3) Смелост, храброст/ со преносно значење, на пример: *Кој имаше срце - се јави за акцијата. цврсто срце/*; 4) Како центар, главен дел на нешто; среден дел на некој плод со преносно значење/ пример: *Влегоа во срцето на земјата/*; 5) Со значење стомак, разговорен стил, пример: *на (гладно) срце*; 6) Во обраќање - мил, драг, сакан, љубен, со преносно значење/ пример: *Срце мое! Срце мајкино!/* и сл.

Во изразот *Mein Herz hüpf und lacht* несомнено, покрај стилската фигура метафора, постои и присуство на уште една стилска фигура, персонификација, каде на срцето му се дава човечка особина – *смеење*, исто како и во третиот пример, каде срцето е поврзано со глаголот *игра/потскокнува*.

Кога би ги класифицирале изразите *Срцето ми потскокна*, *Mein Herz hüpf und lacht* и *Срцево ми игра*, според степенот на еквивалентност можеме да заклучиме дека станува збор за фразеолошки изрази кои имаат делумна

фразеолошка еквивалентност. Делумна, бидејќи тие имаат семантичка усогласеност, минимална, но јасна разлика во однос на лексичкото усогласување кое пак не влијае врз нивното основно значење (*игра vs. потскокнува vs. скока vs. се смее*).

Во следниов дел ќе се обидеме да направиме анализа на фразите кои ја содржат лексемата *срце*, во опкружување каде таа со својот метафоричен концепт означува отсуство на чувствата и емоциите или тие се со негативна употреба:

(5) *Was für ein eiskaltes und brutales Vorgehen! So ein Anwalt kann doch kein Herz im Lieb haben!*¹ (Redensarten-index).

Пример од македонскиот јазик:

(6) *А мојот татко, поарно да го немам! Катил, намќор! Човек без душа, без срце!* (Иљоски, 2005, стр. 42).

(7) *Ти немаш срце, ти не си татко!* (Иљоски, 1986, стр. 99).

И во овие три примери, лексемата *срце*, се употребува метонимично и стои како белег/признак за чувствата. Фразата *без срце* е употребена како составен дел од реченица и е делот кој го носи метафоричниот концепт, односно делот во кој лежи преносното значење. Во овие примери срцето стои како признак за чувствата, но овој пат употребено во негативна конотација и како одлика на човек кој нив ги нема.

Во однос на метафоричниот концепт, истата фраза може да се сретне и во примери каде наместо лексемата *срце*, стои *душа* (*без душа*) како што е прикажано и во самиот пример. Таквата употреба на фразите *без срце* и *без душа* во секојдневниот говор, па и во пишаните текстови може да се искористи засебно или, пак, заедно како што е случај и во примерот. Независно од тоа дали стојат заедно или посебно, значењето на лексемите е исто, единствено можеби експресивноста е доста понагласена кога тие стојат заедно во иста реченица, или при говорот се употребени и двете варијанти. Станува збор, всушност, за опишување на карактерни особености на човекот, односно неговата душа. (ТРМЈ, 2011, стр. 546). Од една страна, станува збор за метонимија, преку која делот стои за една одредена целина, а од друга страна, пак, станува збор за персонификација каде срцето се претставува како карактерна црта на човекот. Според степенот на еквивалентност овие три фразеолошки изрази имаат делумна еквивалентност.

3. Фразеологизми кои во себе ја содржат лексемата *рака*

Во понатамошниот дел од текстот ја анализираме лексемата *рака* и нејзините значења во фразеолошките изрази кои ги сретнавме во германскиот и во македонскиот јазик. Во ДРМЈ како можни значења на оваа лексема се јавуваат: 1) секој од двата горни члена на човекот; делот од зглобот до врвовите на прстите (примери: *Останал на гробот со прекрстени раце. Му бакна рака на попот*); 2) Човек како работник (со преносно значење,

¹ Redensarten-index.

примери: *Минува низ многу раце. Цврста рака се бара*); 3) Како симбол на трудот за означување на квалитетот, вештината на некој мајстор. /Пример: *Се гледа - уметничка рака, вешта рака*/; 4) Власт, posed, со преносно значење. Примери: *Избега од рацете на непријателот. Тешко тебе ако се најдеш во негови раце*); 5) Имотна состојба или општествена положба на некогo /пример: *Тука има луѓе од секоја рака*/; 6) Момент, етапа при берење или обработка на нешто, пример: *Го завршивме берењето на првата рака од тутунот*; 7) Помош, поткрепа /пример: *Тука се очекува мојата рака*/.

Во состав на фразеолошки единици оваа лексема ја сретнавме во следниве конструкции: *Во најмала рака* (со значење: *најмалку*); *Во некоја рака (раце) на некогo е* (со значење: *се наоѓа*); *Врзан (фатен) е во рацете. Врзе рацете некому* (со значење: *не може да дејствува*); *Десна рака е некому* (со значење: *голема помош*); *Дига (крева) рака* (со значење: *гласа со кревање рака*); *Дига (крева) рака* (со значење: *дава знак со рака дека сака да зборува*); *Дига (крева) рака (раце) од некогo или од нешто* (со значење: *се откажува*) и др.

Како примери за целосна еквивалентност како на германски така и на македонски има во следниве фрази: *Zwei linke Hände haben* (Redensarten-index: <https://deutschlernerblog.de/zwei-linke-haende-haben-redewendungen-und-redensarten-90/>) и примерот преведен на македонски јазик би гласел: *Има две леви раце*. Компарирајќи ги врз основа на степенот на еквивалентност според Бергерова (2005, стр. 84), станува збор за фрази кои имаат целосна еквивалентност. Во однос на значењето, доминира преносното значење, каде метафоричниот концепт е, всушност, прикажување на нечија неспособност или карактеризирање некоја личност како неспособна.

Во продолжение предаваме цитати од Библијата и извадок од романот *Те нема никаде* (Бачиќ Алимпик, 2017) каде употребата на лексемата има идентично метафорично значење во двата јазични системи.

(8) *Denn der Herr ist ein großer Gott, ein großer König über allen Göttern*². (Psalm 95,3) /Die Bibel nach Martin Luthers Übersetzung, revidiert 2017, 2016 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart./

(9) *Denn in seiner Hand sind die Tiefen der Erde, und die Höhen der Berge sind auch sein*³. (Psalm 95, 4) /Die Bibel nach Martin Luthers Übersetzung, revidiert 2017, 2016 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart./

Примери од македонскиот јазик:

(10) *Бог те прати тебе, Анџело. Знај дека ќе направим сè што можеш... Сепак, не забележувај ми ако ти речам дека и натаму длабоко верувам оти сè е во божјите раце... Подготвена сум.* (Бачиќ Алимпик 2017, стр. 211.)

Неретко, се среќаваме со фрази или фразеолошки изрази кои имаат религиозен карактер. Повеќето од нив се кратки изрази кои ние луѓето ги употребуваме во секојдневниот говор, разговорно како дел од поздрави,

² <https://www.bibleserver.com/LUT/Psalm95>

³ <https://www.bibleserver.com/LUT/Psalm95>

благослови или, пак, како составен дел во посакување или упатување некому искрени желби. Тие се составен дел на реченицата, иако може самостојно да стојат, без да има притоа промена во нивното метафорично значење.

Во состојба на немоќност или безизлезна ситуација што е случај во вториот пример, често знаеме да се послужиме со фразата *Сè е во Божји раце* како во горенаведениот пример. Пораката која стои зад овие зборови е дека дел од случувањата во нашиот живот не зависат секогаш од нас или од други луѓе. Фразеологизмот *Божји раце* означува дека ништо не зависи од човекот туку од судбината; од друга страна, пак, фразата има синонимно значење со *искажување моќ*. Истото значење и симболика го среќаваме и во следниве реченични примери: *Во неговата рака е и орегот и каменот* (Иљоски, 1986, стр. 87), со симболично значење дека некој е моќен, како и примерот: *Па, тоа е во божја рака, а Господ сполај му, не прашува ни кога дава, ни кога зема* (Иљоски, 1986, стр. 75), каде со истиот метафоричен концепт моќта се глорифицира и се јавува како главен симбол. Според класификацијата на еквивалентност, овие фразеолошки изрази имаат делумна еквивалентност.

Покрај целосната и делумната, во следниов дел накратко ја претставуваме и нултата еквивалентност. За да ја објасниме подобро, ќе се послужиме со автентичен пример од моменталните актуелни случувања во светот, додека живееме во време на пандемија. Во германскиот јазик би се послужиле со изразите: *Es liegt auf die Hand, dass wir im Zeitalter der Corona-Pandemie leben*. Синтагмата *Es liegt auf die Hand* нема македонски еквивалент, бидејќи не станува збор за нешто што лежи на раце, туку станува збор за нештата кои се очигледни, последователни и се подразбираат од контекст од претходно наброеното или нешто што се случува околу нас, како во горенаведениот пример. Значи, истата фраза на македонски би ја превеле со: *Очигледно е дека живееме во време на корона-пандемија*.⁴

4. Фразеологизми кои во себе ја содржат лексемата *глава*

Во продолжение прикажуваме примери за фразеолошки изрази кои во својата структура ја содржат лексемата *глава* и таа е со преносно значење:

(11) *Ich habe Angst den Kopf zu verlieren und damit auch die Kontrolle über mich selbst*.⁵

Во прилог прикажуваме пример од македонскиот јазик каде настанува варирање помеѓу лексемите *глава* и *ум*:

(12) *Тоа ти оди едното со другото како умот со главата. Кога ќе заборавиш каде ти е главата, ќе го загубиш и умот.* (Иљоски 2005, стр. 17).

Изразот *изгуби глава* може да се толкува на повеќе различни начини. Претежно има употреба за опишување на одредена емоционална состојба како на пример *изгуби глава* од љубов, од љубомора и сл., но може да се користи и во ситуации на тага или пак страв. Намената на оваа фраза има

⁴ Превод на авторките.

⁵ Redensarten-index.

употреба и во одредени ситуации кога некоја личност се опишува како емоционално неурамнотежена. Фразите кои ја содржат лексемата *глава*, и во двата примера, се составен дел од реченица. Интересно во примерот на македонски јазик е тоа што имаме варирање на лексемите *ум* и *глава*. Идентичен случај сретнавме при анализирањето на лексемата *срце*, каде варирањето беше меѓу *срце* и *душа*. Главата како дел на човекот стои за целината, т.е. човекот, и има за цел опишување на одредени човекови карактерни особини. Употребата на лексемата *глава* во германскиот пример има преносно значење, главата е претставена како центар на човекот, главен дел без кого не може да се функционира, па со *губењето* на главата човек може да ја изгуби контролата над себе. Според еквивалентноста, овие два примери се делумно еквивалентни.

Следниве фрази се јавуваат како целосни фразеолошки еквиваленти и тие се усогласени на семантичко, структурно и лексичко ниво и во двата јазика: *Kopf hoch*⁶ и на македонски јазик: *со крената глава* (ДРМЈ). Станува збор за употреба на лексемата *глава* во своето преносно значење. Во овие два фразеолошки изрази постои ситуација каде метафоричниот концепт е идентичен во однос на значењето. Како во македонскиот, така и во германскиот јазик, со употребата на оваа фраза симболично се укажува на човековата доблест и достоинство. Во ДРМЈ лексемата *глава* се среќава со следниве значења: 1) Дел од телото на човек или на животно во кој се наоѓа мозокот (пример: *Ги наполни градите со воздух и ја нурна главата во водата*); 2) Ум, разум, мозок (пример: *Во главата му се мешаа разни мисли*); 3) Животот на човекот, со преносно значење (*Гледај да не изгубиш глава!*); 4) Поединец, лице (пример: *Во таа борба паднаа најхрабрите глави*); 5) Животно (*Имаше осумдесет глави овци*); 6) Раководител, водач (пример: *Ние бевме разбиена војска, а нејзе ѝ е допуштено да нема глава*); 7) Дел од книга, поглавје, партија, оддел (пример: *Романот содржи единаесет глави*); 8) Долен дел од растение во ботаниката (пример: *Кромидот беше со крупни глави*); 9) Горен, преден дел на предмет (клинец, шајка) /пример: *На гредите, главите од шајките 'рѓосале'*; 10) Како мерка за висина (пример: *Тој беше за глава повисок од другите*); 11) Реверс на монета (пример: *Со глава-писмо одлучуваа кој ќе биде прв*).

Како фразеолошки изрази во ДРМЈ се наведени следниве примери: *мува без глава* (со значење: без цел, без ред, хаотично); *од глава до петици* (со значење: целосно, сосема); *покрив над глава* (со значење: засолниште, сопствена куќа); *да не те боли глава* (со значење: без мака, лесно, без многу мислење); *криши глава* (со значење: заминува, прави што сака); *бубачки во глава* (со значење: има некоја манија); *стои над (врз) глава* (со значење: надгледува, контролира); *чука глава од сид* (со значење: мисли, очајува) и други.

---

⁶ Redensarten-index.

Употреба на истата лексема се јавува во ситуации каде нешто се прави или треба да се направи со достоинство и гордост, со прикажување надменост, а во други околности, пак, истата фраза има охрабрувачка функција. Според тоа, фразата има за цел мотивирање, охрабрување, бодрење. Примарно станува збор за приказ на одредена човечка карактеристика, а според функцијата која ја има можеме да забележиме дека има и мотивирачка функција.

Фразите кои следат подолу во текстот, во својот состав ја содржат лексемата *глава* и се употребени во реченица во комбинација со придавка, а се јавуваат во следниве јазични опкружувања:

(13) *Кога првиот камен што го фрлив со сета жестина по неговата убава глава ја скрши аркадата над неговите пламнати црни сицилски очи.* (Бачиќ Алимпик, 2017, стр. 18).

Во прилог претставуваме уште еден пример од македонскиот јазик:

(14) *Сфатив дека во својата убава глава мислиш дека вистината е тоа што ни го должиш нам и на светот...* (Бачиќ Алимпик, 2017, стр. 268).

Преку овие два примери ја прикажуваме употребата на лексемата *глава* како составен дел од фразеолошкиот израз кој е вметнат во реченица. И во двата примери е употребена истата комбинација од придавка и именка и токму тие две компоненти се носители на конкретното/актуелното значење на лексемата. *Убава глава* стои за отсликување на надворешното, физичкиот изглед на човекот. Овде лексемата *глава* од фразата *убава глава* како во горенаведениот пример, стои за човекот во целина прикажувајќи некој кој физички е убав и единствено за цел има отсликување на надворешниот изглед.

5. Заклучок

Според својот состав, фразеологизмите може да содржат најмалку две компоненти, односно два елемента (лексеми) и тие употребени во контекст како такви не може да го сменат своето значење и се вметнуваат во реченица како целина, и со тоа го манифестираат својот метафоричен концепт. Лексемите *срце*, *рака* и *глава*, покрај своето примарно значење, анатомска дефиниција, имаат и повеќе преносни значења и таквата употреба е доста распространета. Според обработеното, можеме да заклучиме дека како во македонскиот така и во германскиот јазик толкувањето на сите три елемента е различно, т.е. може да побуди различни концепти, различни состојби или чувства. Одликувањето на одредена карактерна особина кај човекот со некој соматизам е доста присутно во јазикот и има за цел метафорично да прикаже одреден белег или карактерна црта на човекот, негова состојба или емотивна релација. Да се искажат емоциите со помош на одредени соматизми (најчесто срцето), како и прикажувањето на емоции, чувства, внатрешни реакции или пак одредена карактерна особина на човекот преку употреба на фразеолошки изрази му дава посебна обоеност или душа на јазикот. Во анализираните

примери, главниот концепт е дека срцето стои како целина за човекот и е седиште на неговите емоции, чувства, желби и мисли.

Лексемата *рака*, исто така, по својот метафоричен концепт, според значењето има за цел претставување на човекот, но овде станува збор повеќе за човековите особини и карактеристики, т.е. надворешно претставување. И покрај другите преносни значења кои ги искажува оваа лексема, во фразеологизмите кои ги обработивме, повеќето имаат преносна употреба, односно карактеризирање на одредени човечки особини и одлики, давајќи јасна слика за човекот и за неговите карактерни особини (надворешни), а не емоционалната состојба како што беше случајот со лексемата *срце*.

Лексемата *глава*, во однос на другите две (*срце* и *рака*), има најмногу толкувања и тоа десет според (ТРМЈ).⁷ Водејќи се од тоа, самата употреба и секако нејзиното толкување во фразеолошки изрази е разновидна и голема. Со помош на оваа лексема се изразува метафоричен приказ на човекот, како внатрешна така и надворешна карактерна особина, што не е случај со другите две лексеми каде претставувањето беше повеќе наклонето кон едното или другото.

Одредени фразеолошки изрази застапени во македонскиот и во германскиот јазик со помош на класификацијата дадена од Бергерова може понатаму да се анализираат во однос на нивната еквивалентност. Без разлика дали станува збор за фразеолошки изрази кои имаат целосен, делумен или нулта семантички еквивалент, нивниот метафоричен концепт е приближно ист, односно имаат речиси/делумно исто или блиско (слично) значење во двата јазични системи, што зависи од јазичното опкружување, намерата на соговорникот како и целта која сака да се постигне со неговата употреба.

6. Користена литература

6.1. На кирилица

1. Бачиќ Алимпик, Ј. (2017). *Те нема никаде*. Печатено во Македонија: Клуб Матица.
2. Бошковиќ, К. & Илиевска, С. (2011). *Македонски јазик и литература за IV година Средно стручно образование*. Скопје: Министерство за образование и наука за Република Македонија.
3. Бјелица, И. /Хисмајер, Ј. (2018). *Помагајте пријателки*. Скопје: ПРОСВЕТНО ДЕЛО.
4. Велјановска, К. (2006). Фразеолошките изрази во македонскиот јазик со осврт на соматската фразеологија. Куманово: Македонска ризница.
5. Велковска, С. (2002). Белешки за македонската фразеологија. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
6. Иљоски, В. (2005). *Чорбаџи Теодос*. Скопје: Просветно дело АД-Скопје, редакција „Детска радост“.
7. Иљоски, В. (1986). *Бегалка*. Скопје: Мисла, Македонска култура, Наша книга.
8. Ташова, В. (2015). *Македонски јазик*. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.

⁷ Толковен речник на македонскиот јазик, том I, (2003): стр. 342-343.

9. Кулавакова К. (1984). *Фигуративниот говор и македонската поезија*. Скопје: Наша книга.

6.2. Речници на кирилица

1. Грчева, Ранка/Рау, Петер (2006). *Голем македонско-германски, германско-македонски речник*. Скопје: Магор.
2. Толковен речник на македонскиот јазик том I, (А–Ж) (2003). Редакција: С. Велковска, К. Конески, Ж. Цветковски. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
3. Толковен речник на македонскиот јазик том III, (Л–О) (2006). Ред. Кирил Конески. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
4. Толковен речник на македонскиот јазик том V, (Р–С) (2011). Гл. Редактор Кирил Конески; ред.: Снежана Велковска, Кирил Конески, Живко Цветковски. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
5. Димитровски, Т., Ширилов, Т. (2003). *Фразеолошки речник на македонскиот јазик* (том прв). Скопје: Огледало.

6.3. Латиница

1. Apostelgeschichte (revidiert 2017). Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart. Die Bibel nach Martin Luthers Übersetzung.
2. Beer J. (1957). *Jucundi Jucundissimi Wunderliche Lebens – Beschreibung*. Rowohlt. Hamburg.
3. Bergerová, H. (2005). Einführung in die deutsche Phraseologie: Ein Reader, Aufgaben- und Übungsbuch, *Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně*, 2005, 84 S., ISBN 80-7044-690-0.
4. Braun, P. & Krallmann, D. (1990). „Inter-Phraseologismen in europäischen Sprachen“ in: Braun, P./Schäeder, B./Volmert, J. (Hg.): *Internationalismen. Studien zur interlingualen Lexikologie und Lexikographie*. Tübingen: 74-86.

6.4. Речници на латиница

1. DUDEN (1998). *Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten*. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. Bearb. v. G. Drosdowski u. W. Scholze-Stubenrecht. Mannheim.

6.5. Веб-страници

- Дигитален речник на македонскиот јазик (2020). Преземено на 20 октомври 2020 г. <http://www.makedonski.info/>.
- Македонски јазик (2020). Преземено на 20 октомври 2020 г. <https://makedonskijazik.mk/>.
- DUDEN (2020). Преземено на 20 октомври 2020 г. <https://www.duden.de/>.
- Redensarten-index (2020). Преземено на 20 октомври 2020 г. https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=kopf&bool=relevanz&gawoe=an&sp1=part_varianten_ou&page=5; <https://deutschlernerblog.de/zwei-linke-haende-haben-redewendungen-und-redensarten-90/>

6.6. Користени кратенки во текстот

- ТРМЈ - Толковен речник на македонскиот јазик.
- ДРМЈ - Дигитален речник на македонскиот јазик.

Emilija Taseva

Goce Delchev University, Stip

Biljana Ivanovska

Goce Delchev University, Stip

**Metaphorical Concepts of Somatic Expressions in
German and Macedonian Phraseology**

Abstract: This paper presents an analysis of certain phraseological expressions that contain parts of the human body as the main component. With the help of comparative analysis, we try to explain their use in different language environments, primarily according to the metaphorical concept. Despite the large and rich selection of phrases and phraseological expressions, we analyze somatic phrases remarkable in their structure for our analysis. The analysis of phraseological expressions in both languages, Macedonian and German, is performed according to the classification of phrases according to Bergerova (2005) and in terms of the degree of equivalence according to Brown and Krallmann (1990). We analyze the idioms which contain the parts of the human body: heart, head, and hand, to present the similarities and differences in the language pair of Macedonian and German. The discussed phraseological expressions are excerpted from certain works, novels, dictionaries, parts of the bible, etc. Applying the conceptual method of analysis, the idioms are divided into thematic and semantic fields. Most of the noted idioms (heart, hand, head) reflect the human being - his/her personal and intellectual characteristics, physical appearance, feelings, etc. Very rarely they certainly reflect other meanings in the language, which were also presented in this paper.

Keywords: *idioms, somatic expressions, phraseological expressions, language pair German-Macedonian, metaphorical concepts.*

ГОД. VI
БР. 11

ПАЛІМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. VI
NO 11